

Almanack

På Året efter Christi Födelse

1747.

Utkänad och stäld

om *Wahlströms Meridian,*

Beläget under en Polens högd af 59 grad. 38 min
Norr om Equatorn, samt 4 och en half Times
min. Väster om Upsala Observatorium.
Af

ANDERS WAHLSTRÖM,

Math. Lekt. Gymn. Arof.

Swärjämte bifogad är orsaken til Wäderlekens ändring/
anledning af Hygrometers utwisning / des byggnad
och egenfkap / samt fortsättningen af det / som wid godt
och beständigt Einners tärkning bör i akt tagas.

SETERGÅRD Tryckt hos Pet. Derall
Kongl. Consist. och Gyms. Boktr.

Dom kan och hända, at repet drager sig
tilhopa, och wisaren går upföre på mes-
singstiswan, men intet regn therpå följer,
hwilket helst sker i den händelsen, at nå-
got skarckt blåsträder hastigt infaller, som
förer bort molnen och wattu-dunsterna.

Fortsättning af Det, som nödigt
är, at i aft taga, til undfående af
waraktigt Byggnings-
fång.

Sedan man nu brukat all nödig för-
sigtighet wid timrets fällande, så i an-
seende til rummet som tiden, kommer mycket
der på an, at wid det tärckande man af-
wen tager warsamma steg; Ly om man
wid de byggningar som upresas af Sten
hwilken utur gruswor upbrytes, bör bår
(*)(

de

de möga i aft taga tiden, när denna
Stenbrytningen bör ske, nembligen i
om Våren, då Stenarna äro fulla med
vätskor, hvilka sedermera om Sommar-
ren dunsta ut och lämna stora mellans-
vingar, at stenen således warder stor och
pipug, utan om Sommaren, då han
tårer, utan åfvoen rummet, som i fö-
års Almanach anmärkt är, ja man
ske ännu mera wackta sig, at stenen
straxt han är utbruten utur grufwan
således hel fårsk, ej til bygnings-
brukas, huru mycket mera måste man
gå wackta sig, at man ej använder
til bygningsfång, förän det med all
siktighet är tårkat. Ty hwar annor
da sker, wet man af förfarenheter, at
spricker, och får så stora remnor, som
veles förstor des styrka och waraktigh.
Herr Hoff-Rådet Wolf i sina Ele-
mens Matheseos, och den delen, som ho-

lar om Architectura Civili gifwer det
förslaget til timrets tårkning, at det läg-
ges på et tårt rum tilhopa, dock så at
det intet kommer at röra wid marken,
men betäckes åfwaan med grantis eller nå-
gon tåt materia, så at det intet toger ska-
da af regn eller Solwärma: dock bör
denne betäckningen ej ske så tårt, på al-
la sidor, at iefe lusten obehindradt får spe-
la genom Timmerhopen, och medelst
samma genomspelande föra af de suckti-
ga dunster, som stiga utur stäckarna, så
at de ej ruttna eller möglas. I en så-
dan ställning och belägenhet bör timret
hela tre åren förblifwa och småningom
tårkas. Dit in til Herr Wolf. Orsa-
ken härtill, at Timret bör långsamt, och
ej hastigt tårkas, tar man af Analogien och
likheten med tegelstenen, lättlig sinna.
Man wet om man applicerar en åtsför
stark wärma til brän-ungnen, ther Tegel-
sten

Stenen bör få sin starkhet och soliditet, blif-
wer han bräcklig och skör: emedan den i
den miuka tegel-stenen befinteliga luften,
får igenom den altsför starka värman en
ögemen kraft, at sig utbreda, och genom
samma altsförstarka utwidgande, spänner
och drifwer Stenens inra deklar, som
borde hänga tillsammans, ifrån hwarandra,
dra, hwarigenom tåtheten förstöres, der-
före om man wil få starkt och waraktigt
tegel, är nyttigt, at sedan det litet i rö-
dret blifwit tårkat, i förstone en medel-
måttig värma til Brän-ungnen applicer-
es, at tegel-stenen får en liten stadga
hwarpå han tages utur ugnen och begi-
tes med rent watten, som siger och drag-
sig in i stenen, och binder tillsammans
ganska starkt des inra deklar: emedan
wattnet är et starkt lim, hwar af naturen
sig betienar, til at binda dehlarna till-
mans i alla kroppar som Doctor Boerhaave

i sin Chymie anmärkt. Sedan kan man
lägga åter in stenen i Brän-ungnen, och
applicera ther til litet starkare värma, än
förra gången. Hwar på han sedermera
än en gång kan tagas ut, begiutas med
watten, och tredie gången uti ugnen, med
ännu starkare värma brännas, då han
skal winna en besynnerlig styrka. På
samma sätt bör äfwen Zimmerstäden,
om han skal blifwa et waraktigt Byggs-
nings Amne, ej hastigt, utan småningom
tårkas, sedan han blifwit såld.

Solens och Månens synliga Förmörkelser.

S Detta år hafwom wi twenne synliga
de Himmelska liusens Förmörkelser,
den ena sker i Solen den 28 Febr., då
S